

Motion till riksdagen 2020/21:2188

av **Josefin Malmqvist (M)**

Lägg ned Arbetsförmedlingen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att lägga ned Arbetsförmedlingen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör ta ansvar för en samlad arbetsförmågebedömning och kompetenskartläggning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge kommunerna det samlade ansvaret för utbildning för vuxna och att detta bör utföras genom fristående aktörer i lokala eller regionala auktorisationsmodeller med resultatbaserad ersättning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lätta på tolkningen av utannonseringskravet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slå ihop samtliga lönesubventioner till ett enda flexibelt stöd med nystartsjobben som förebild och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) i uppdrag att knyta forskning till lokala och regionala utvecklingsprojekt, där de framgångsrika kan skalas upp och spridas till fler kommuner, och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ansvaret för att föra arbetslöshetsstatistik förs över till Statistiska centralbyrån (SCB) och komplettera befintlig registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (Rams) och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Arbetsförmedlingen har sedan länge spelat ut sin roll. Kritiken från tillsynsmyndigheter som Riksrevisionen och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen duggar tätt.

I ljuset av Arbetsförmedlingens misslyckande har kommuner byggt upp egna parallella arbetsmarknadsåtgärder, som enligt statistik från SCB, SKL och Skolverket i dag omfattar drygt 12 miljarder kronor.

Nu behöver Arbetsförmedlingen läggas ner och myndighetens uppgifter istället omfördelas.

Myndighetsutövning

En arbetssökande kan i dag bli kartlagd och arbetsförmågebedömd av flera olika aktörer i olika skeden. Staten behöver i stället ta ansvar för att en samordnad arbetsförmågebedömning och kompetenskartläggning genomförs, med fördel genom ett eller flera upphandlade företag som utvecklat expertis. Personer som bedöms sakna arbetsförmåga bör staten ha rehabiliteringsansvar för, både avseende ersättning och sysselsättning. Kommunerna bör få huvudansvar för alla som bedöms ha någon grad av arbetsförmåga.

Arbetsförmedling och arbetsmarknadsinsatser

Arbete förmedlas inte genom Arbetsförmedlingen; med digitala plattformar som LinkedIn har Platsbanken spelat ut sin roll. Sverige behöver göra som andra EU-länder och lätta på tolkningen av utannonseringskravet. Ansvar för kompetenshöjande insatser, stöd och matchning bör överföras till kommunerna och utföras av fristående aktörer i auktorisationsmodeller. Storbritannien och Australien kan här stå som förebilder, vars olika utformningar av jobbpeng har klart bättre resultat och är betydligt mer kostnadseffektiva än Arbetsförmedlingen. Resultatbaserad ersättning slår ut oseriösa eller dåliga utförare och styr mot etablerade och erfarna aktörer. Solnamodellen har exempelvis visat att lokalt, nära och flexibelt samarbete med näringslivet kortar vägen för arbetslösa till egen försörjning och jobb.

Utbildning

Arbetsförmedlingen har 18 olika utbildningsinsatser, varav arbetsmarknadsutbildning, som är en av dem, innehåller nästan 80 olika utbildningsinriktningar. Därutöver erbjuder kommunerna grundläggande och gymnasial vuxenutbildning med teoretisk och yrkesförberedande inriktning. Därtill finns den mer kvalificerade Yrkeshögskolan (YH). Eleverna omgärdas även av olika ersättningsystem, de mer förmånliga hos Arbetsförmedlingen respektive CSN-lån för ordinarie vuxenutbildning. Kommunerna bör i stället få det samlade ansvaret för utbildning för vuxna och utföra detta med fristående aktörer i lokala eller regionala auktorisationsmodeller med resultatbaserad ersättning, likt de modeller kommuner som Nacka, Sundbyberg och Växjö nu infört.

Lönesubventioner

Arbetsförmedlingen hanterar i dag nio olika lönesubventioner med invecklade regelverk. Dessa bör i stället reduceras till ett enda flexibelt stöd. S-regeringens förslag om att slå ihop några av stöden är otillräckligt. När alla lönesubventionerna i stället reduceras till ett enda flexibelt stöd bör de framgångsrika nystartsjobben stå som förebild.

Ersättningar

Arbetsförmedlingen hanterar i dag aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning, som samtliga kan slopas och ersättas av det kommunala försörjningsstödet, mot att kommunerna får kompensation. Försörjningsstödet behöver reformeras med bidragstak, aktivitetskrav och hembesök. Lars-Erik Lövdéns statliga utredning av kvalificerad välfärdsbrottslighet förordar att utbetalningar ska ske genom en samlad utbetalningsmyndighet för att underlätta kontroll och effektivisera handläggning. Det kan vara en väg att samordna de ekonomiska skyddsneten och undvika felaktiga utbetalningar eller medvetet fusk.

Uppföljning

Effektutvärderingar av lokala arbetsmarknadsåtgärder, utbildningsinsatser och lönesubventioner saknas i hög utsträckning. För att utveckla och förbättra arbetsmarknadspolitiken bör forskning knytas till utvecklingsprojekt, där de framgångsrika kan skalas upp och spridas till fler kommuner. Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) bör få i uppdrag att leda ett sådant arbete tillsammans med intresserade kommuner. Arbetslöshetsstatistiken som nu finns hos Arbetsförmedlingen kan föras av Statistiska centralbyrån (SCB) och komplettera befintlig registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (Rams).

Reformerna ovan lämnar Arbetsförmedlingen utan uppgift och den kan därmed läggas ned. Arbetsmarknadspolitiken blir samtidigt mer överblickbar och skulle enligt internationella erfarenheter bli mer resurseffektiv och nå bättre resultat. Dagens brister lämnar människor i arbetslöshet och riskerar att bidra till ett utanförskap som biter sig fast på höga nivåer bland utsatta grupper.

Josefin Malmqvist (M)